

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 185 (XXIX) — Nr. 887

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 10 noiembrie 2017

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 558 din 19 septembrie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 264 alin. (1) raportat la art. 259 alin. (5) lit. f) și g) din Codul de procedură penală	2-4
Decizia nr. 560 din 19 septembrie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 283 din Codul de procedură penală	5-8
DECIZII ALE PRIM-MINISTRULUI	
675. — Decizie privind eliberarea domnului Cercel Ninel din funcția de secretar de stat în cadrul Ministerului Transporturilor	8

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 558**

din 19 septembrie 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 264 alin. (1) raportat la art. 259 alin. (5) lit. f) și g) din Codul de procedură penală

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Afrodita Laura Tutunaru	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Cosmin Grancea.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 264 alin. (1) raportat la art. 259 alin. (5) lit. f) și g) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Ioana Suatean în Dosarul nr. 4.445/233/2016 al Judecătoria Galați — Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.409D/2016.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției ca inadmisibilă. Astfel, art. 264 alin. (1) din Codul de procedură penală este doar o normă de trimitere și trebuie examinat dacă art. 259 alin. (5) lit. f) și g) au vreo legătură cu cauza. Or, acestea nu au legătură cu soluționarea cauzei, deoarece în speța dedusă judecătii se cunoștea adresa persoanei citate, căreia i s-a afișat înștiințarea pe ușa locuinței, întrucât nu a fost găsită la domiciliu. Prin urmare, în cauză au fost aplicabile prevederile art. 261 alin. (4) lit. f) și g) din Codul de procedură penală, și nu prevederile art. 259 alin. (5) lit. f) și g) din același cod, care se referă la afișarea aceleiași înștiințări în situația în care nu se cunoaște domiciliul sau locul de muncă. Așa fiind, deoarece nu au fost criticate dispozițiile legale aplicabile cauzei — respectiv art. 261 alin. (4) lit. f) și g) din Codul de procedură penală, reprezentantul Ministerului Public concluzionează că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 264 alin. (1) raportat la art. 259 alin. (5) lit. f) și g) din Codul de procedură penală este inadmisibilă.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea nr. 213 din 9 iunie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 4.445/233/2016, **Judecătoria Galați — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 264 alin. (1) raportat la art. 259 alin. (5) lit. f) și g) din Codul de procedură penală**, excepție ridicată de Ioana Suatean într-o cauză având ca obiect soluționarea unei plângeri formulate împotriva soluției de clasare dispuse de procuror.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că prevederile legale menționate sunt neconstituționale, întrucât „a considera ca fiind comunicate actele de procedură în

situația în care destinatarul nu este găsit la domiciliu și nu se poate prezenta, într-un termen stabilit arbitrar de către organul judiciar, de la o distanță de 550 km, ca și în speță, pentru a ridica respectiva corespondență, îi încalcă cetățeanului dreptul la acces liber la justiție, ca și în cazul de față când se consideră tardivă plângerea [...]. Dreptul la apărare este, de asemenea, încălcat, fiind lipsit, practic, de conținut, în lipsa unui cadru procesual pentru a se desfășura”.

6. **Judecătoria Galați — Secția penală** opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece „cât timp nu se cunoaște adresa persoanei căreia i se comunică actul ori dacă aceasta nu este găsită la adresa cunoscută, singura modalitate prin care aceasta poate fi informată este înștiințarea (la sediul organului judiciar, când nu este cunoscută nicio adresă) și pe ușa locuinței persoanei în cauză (în cazul în care se cunoaște domiciliul acesteia — ca în speța de față). Procedura este prevăzută tocmai ca o garanție a respectării dreptului destinatarului de a lua cunoștință de conținutul comunicării într-un termen mai lung. Dacă s-ar considera efectuată comunicarea chiar în momentul afișării înștiințării, fără a lua în considerare că o persoană nu poate sta la domiciliu neîntrerupt doar pentru a primi actul, s-ar aduce atingere dreptului de a lua cunoștință de conținutul comunicării, dar și a drepturilor ce ar putea fi încălcate în mod subsecvent. Pe de altă parte, în privința persoanei al cărei domiciliu nu este cunoscut sau care nu este găsită la adresă, dacă nu s-ar fixa un termen în care să se prezinte la organul judiciar pentru comunicare, s-ar aduce atingere interesului desfășurării procedurilor penale într-un termen rezonabil”.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

8. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este, în principal, inadmisibilă și, în subsidiar, neîntemeiată. Astfel, prevederile legale criticate reglementează modalitatea de comunicare a actelor de procedură față de suspect/inculpat. Or, în speța de față, autoarea excepției are calitate de persoană vătămată, adresa locuinței sale a fost cunoscută de organul judiciar, fiind menționată în plângerea penală formulată de petentă, iar înștiințarea cu privire la soluția de clasare a fost afișată la locuința petentei pentru motivul că nici aceasta, nici altă persoană care ar fi putut primi ordonanța de clasare nu au fost găsite la adresa respectivă.

9. În subsidiar, Guvernul apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Astfel, potrivit art. 259 alin. (1) din Codul de procedură penală, suspectul, inculpatul, părțile în proces, precum și alte persoane se citează la adresa unde locuiesc, iar dacă aceasta nu este cunoscută, la adresa locului lor de muncă, prin serviciul de personal al unității la care lucrează. De asemenea, conform art. 259 alin. (5) din același cod, afișarea înștiințării la sediul organului judiciar presupune îndeplinirea a două condiții: (i) actul de procedură să fie destinat suspectului/inculpatului; (ii) organul judiciar să nu cunoască nici adresa locuinței celui în cauză, nici adresa locului său de muncă. Așa fiind, întrucât prin art. 263 din Codul de procedură

penală se recunoaște posibilitatea sancționării nerespectării procedurii de citare, Guvernul apreciază că dispozițiile legale criticate conferă garanțiile necesare pentru respectarea dreptului la apărare a suspectului/inculpatului.

10. **Avocatul Poporului** apreciază că dispozițiile legale criticate sunt constituționale. Astfel, legiuitorul a reglementat comunicarea actelor procedurale ca fiind mijlocul prin care sunt aduse la cunoștința participanților la desfășurarea procesului penal actele procedurale sau etapele procesuale parcurse sau cele care urmează să aibă loc, iar, în acest sens, sunt prevăzute două modalități de comunicare ale actelor procedurale: prin înmânarea sau comunicarea copiei certificate a acestora către partea interesată sau prin înștiințarea despre efectuarea unui act procedural în cursul procesului penal.

11. O interpretare rațională a dispozițiilor art. 259 alin. (1) din Codul de procedură penală conduce la concluzia că, în materie procesual penală, legea ține seama de situația locativă de fapt a persoanei, și nu de situația de drept. Prin urmare, prima măsură dispusă pentru comunicarea actelor procedurale este citarea suspectului, inculpatului, a celorlalte părți în proces, precum și a altor participanți, ca regulă, la adresa unde locuiesc, iar dacă aceasta nu este cunoscută, la adresa locului lor de muncă, prin serviciul de personal al unității la care lucrează.

12. Cu toate acestea, în cazul în care nu sunt cunoscute nici adresa de domiciliu, nici locul de muncă ale suspectului/inculpatului, iar acesta nu este identificat în niciun spital, așezământ medical ori social sau în oricare altă locație unde i s-ar putea comunica citația, la sediul organului judiciar se afișează o înștiințare, care trebuie să cuprindă mai multe elemente, între care atenționarea că, în cazul neprezentării până la termenul fixat, citația se consideră comunicată la împlinirea lui.

13. Cu luarea în considerare a acestor aspecte, Avocatul Poporului apreciază că normele legale criticate nu sunt de natură a îngreuna accesul liber la justiție sau dreptul la apărare. Astfel, în funcție de poziția procesuală a participanților la procesul penal, precum și de faza procesuală, aceștia pot propune probe utile și pertinente care să le dovedească susținerile, pentru ca instanța de judecată să le încuviințeze, iar apoi să le administreze, în vederea pronunțării unei hotărâri judecătorești.

14. Cu toate acestea, analizate dintr-o perspectivă mai largă, Avocatul Poporului susține că motivele invocate de autoarea excepției, raportate la situația concretă cu care aceasta se confruntă, relevă, mai degrabă, aspecte ce țin de modul de interpretare și aplicare a legii, ceea ce reprezintă atributul exclusiv al instanței de judecată, singura în măsură să decidă cu privire în sensul, înțelesul și modul de aplicare a normelor criticate.

15. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

16. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

17. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum a fost formulat, îl constituie dispozițiile „art. 264 alin. (1) raportat la art. 259 alin. (5) lit. f) și g) din Codul de procedură penală”. În realitate, obiect al excepției îl constituie prevederile art. 264

alin. (1), cu denumirea marginală *Comunicarea altor acte procedurale* și ale art. 259 alin. (5) lit. f) și g), cu denumirea marginală *Locul de citare*, ambele din Codul de procedură penală, care au următorul conținut:

— Art. 264 alin. (1) din Codul de procedură penală:
„(1) *Comunicarea celorlalte acte de procedură se face potrivit dispozițiilor prevăzute în prezentul capitol.*”;

— Art. 259 alin. (5) lit. f) și g) din Codul de procedură penală:
„(5) *Dacă nu se cunosc nici adresa unde locuiește suspectul sau inculpatul și nici locul său de muncă, la sediul organului judiciar se afișează o înștiințare care trebuie să cuprindă: [...]*

f) *mențiunea termenului stabilit de organul judiciar care a emis citația în care destinatarul este în drept să se prezinte la organul judiciar pentru a i se comunica citația;*

g) *mențiunea că, în cazul în care destinatarul nu se prezintă pentru comunicarea citației în interiorul termenului prevăzut la lit. f), citația se consideră comunicată la împlinirea acestui termen; [...]*”.

18. Autoarea excepției de neconstituționalitate susține că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 21 referitor la *Accesul liber la justiție* și ale art. 24 referitor la *Dreptul la apărare*.

19. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, în fapt, prin ordonanța procurorului din 11 decembrie 2015 s-a dispus clasarea cauzei privind săvârșirea infracțiunii de înșelăciune, prevăzută de art. 244 alin. (1) din Codul penal, întrucât fapta nu este prevăzută de legea penală, și privind săvârșirea infracțiunii de fals în înscrisuri sub semnătură privată, prevăzută de art. 322 alin. (1) din Codul penal, întrucât fapta nu există.

20. La data de 8 februarie 2016, persoana vătămată a formulat plângere împotriva ordonanței de clasare. Prin ordonanța nr. 47/II72/2016 din 2 martie 2016, prim-procurorul parchetului a dispus respingerea plângerii formulate ca tardiv introdusă. Astfel, în vederea comunicării ordonanței de clasare, la data de 24 decembrie 2016, agentul procedural, negăsind pe nimeni la domiciliul procesual ales al persoanei vătămate, a afișat înștiințarea, cu mențiunea că persoana în cauză se poate prezenta la sediul unității de parchet pentru a ridica actul procedural în termen de 5 zile, dar nu mai mult de 10 zile de la afișare și că, în caz de neprezentare, actul se va considera comunicat la expirarea celor 10 zile, adică 4 ianuarie 2016.

21. La data de 5 ianuarie 2016 s-a înregistrat o cerere din partea persoanei vătămate prin care a solicitat recomunicarea, întrucât a lipsit de la domiciliu (indicând aceeași adresă). Parchetul a expediat din nou ordonanța, însă și de această dată a fost afișată înștiințarea pe motivul absenței de la domiciliu (pentru această a doua comunicare termenul de prezentare s-a împlinit la data de 28 ianuarie 2016).

22. La data de 28 ianuarie 2016 s-a solicitat o altă comunicare (a treia) și, de această dată, ordonanța de clasare a fost transmisă petentei prin intermediul poștei electronice la data de 29 ianuarie 2016.

23. Prim-procurorul a reținut că, potrivit art. 339 alin. (4) din Codul de procedură penală, „*plângerea se face în termen de 20 de zile de la comunicarea copiei actului prin care s-a dispus soluția*”. Drept urmare, s-a avut în vedere că din data de 4 ianuarie 2016 au început să curgă cele 20 de zile prevăzute de art. 339 alin. (4) din Codul de procedură penală. Așa fiind, data până la care petenta putea formula plângere împotriva ordonanței de clasare era 25 ianuarie 2016.

24. Autoarea excepției susține că prevederile art. 264 alin. (1), cu denumirea marginală **Comunicarea altor acte procedurale** și ale art. 259 alin. (5) lit. f) și g), cu denumirea marginală *Locul de citare*, ambele din Codul de procedură penală, îi afectează dreptul la apărare și dreptul la un proces echitabil.

25. Așa fiind, Curtea constată că autoarea excepției susține încălcarea dreptului la apărare și a dreptului la un proces echitabil, prin raportare la art. 259 alin. (5) lit. f) și g) din Codul de procedură penală, invocând, în susținerea acesteia, situația în care persoana citată nu este găsită la domiciliu pentru a-i fi înmânate citația/actele de procedură. Or, această ipoteză juridică nu reprezintă obiectul de reglementare al art. 259 alin. (5) lit. f) și g) din Codul de procedură penală, care constituie obiectul excepției, întrucât vizează exclusiv situația suspectului/inculpatului și prevede cazul în care nu se cunosc nici adresa și nici locul de muncă al acestuia. Pentru acest motiv, Curtea constată că nu se poate reține existența unei legături între cele două elemente ale excepției de neconstituționalitate, respectiv motivarea acesteia și textul criticat, legătură absolut necesară pentru soluționarea sa.

26. Astfel, ipoteza criticată de autoarea excepției este reglementată de art. 261 alin. (4) din Codul de procedură penală, normă juridică care nu a fost contestată de aceasta.

27. Având în vedere considerentele mai sus arătate, conform art. 10 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 259 alin. (5) lit. f) și g) din Codul de procedură penală este inadmisibilă [a se vedea în același sens, pentru identitate de rațiune, Decizia nr. 727 din 6 decembrie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 260 alin. (2) lit. f) și g) din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 130 din 20 februarie 2016].

28. În ce privește excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 264 alin. (1) din Codul de procedură penală, Curtea constată că acestea dispun cu privire la comunicarea celorlalte acte de procedură, care se face potrivit dispozițiilor prevăzute în capitolul referitor la citare.

29. Așa fiind, norma criticată nu îngreădește în niciun fel dreptul la apărare al persoanei interesate ci, dimpotrivă, reprezintă expresia dreptului la un proces echitabil, legiuitorul stabilind, astfel, procedura de urmat în cazul comunicării celorlalte acte de procedură. Împrejurarea că un act al procurorului se consideră comunicat de la data expirării termenului stabilit de organul judiciar nu este de natură a împiedica accesul liber la justiție și de a îngreădi dreptul la un proces echitabil, ci, dimpotrivă, este menită să asigure îndeplinirea condițiilor procedurale necesare pentru soluționarea litigiului dedus judecătii.

30. În această materie, ca de altfel în toate cazurile în care legiuitorul a condiționat valorificarea unui drept de exercitarea sa în interiorul unui anumit termen, nu s-a procedat în acest fel

cu intenția de a restrânge accesul liber la justiție, de care, în mod evident, cel interesat beneficiază în cadrul termenului legal instituit, ci exclusiv pentru a instaura un climat de ordine indispensabil, în vederea exercitării dreptului constituțional prevăzut de art. 21, prevenind astfel abuzurile și asigurând protecția drepturilor și intereselor legitime ale celorlalte părți. De altfel, Curtea a statuat în mod constant că reglementarea de către legiuitor, în limitele competenței ce i-a fost conferită prin Constituție, a condițiilor de exercitare a unui drept, subiectiv sau procesual, inclusiv prin instituirea unor termene, nu constituie o restrângere a exercițiului acestuia, ci doar o modalitate eficientă de a preveni exercitarea sa abuzivă, în detrimentul altor titulari de drepturi, în egală măsură ocrotite.

31. De altfel, art. 126 alin. (2) din Constituție, republicată, potrivit căruia „*Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege*”, atribuie exclusiv legiuitorului prerogativa stabilirii competenței și procedurii de judecată, inclusiv a condițiilor de exercitare a diferitelor drepturi procesuale. Prin urmare, termenele procedurale instituite de textul de lege criticat reprezintă expresia aplicării dispozițiilor constituționale invocate mai sus. În acest sens Curtea face trimitere la propria jurisprudență, respectiv la Decizia nr. 400 din 5 octombrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.012 din 3 noiembrie 2004, și la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, respectiv la Hotărârea din 21 februarie 1975, pronunțată în cauza *Golder împotriva Regatului Unit*, paragraful 36 prin care instanțele anterior menționate au stabilit că accesul la un tribunal nu este absolut și că poate fi supus unor limitări legitime, cum sunt termenele legale de prescripție sau decădere.

32. Departe de a îngreădi drepturi consacrate constituțional, reglementarea prevăzută de art. 264 alin. (1) din Codul de procedură penală constituie o garanție a aplicării principiului prevăzut de art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, privind judecarea unei cauze în mod echitabil și într-un termen rezonabil, în scopul înlăturării oricăror abuzuri din partea părților, prin care s-ar tinde la tergiversarea nejustificată a soluționării unui proces.

33. Pe de altă parte, potrivit principiului că nimeni nu se poate apăra invocând necunoașterea legii („*nemo censetur ignorare legem*”), titularul unui drept este prezumat că a avut cunoaștință de reglementarea care prevede că valorificarea dreptului său se circumscrie unui anumit termen. Dacă acesta înțelege să nu îl respecte, nu are decât a-și imputa propriei lipse de diligență consecințele negative pe care este ținut să le suporte.

34. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 259 alin. (5) lit. f) și g) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Ioana Suatean în Dosarul nr. 4.445/233/2016 al Judecătoriei Galați — Secția penală.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de același autor, în același dosar al aceleiași instanțe, și constată că dispozițiile art. 264 alin. (1) din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Galați — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 19 septembrie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Afrodita Laura Tutunaru

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 560

din 19 septembrie 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 283
din Codul de procedură penală

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Afrodita Laura Tutunaru	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Cosmin Grancea.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 283 din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Liviu Zota în Dosarul nr. 11.961/233/2016 al Judecătoria Galați — Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.547D/2016.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate, ca neîntemeiată. Arată că nu există niciun viciu de neconstituționalitate al textului, criteriile după care se apreciază amenda aplicată sau abaterea administrativă țin exclusiv de gravitatea încălcării, judecătorul aplicând, prin urmare, amenda în funcție de intensitatea gravității.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 7 iulie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 11.961/233/2016, **Judecătoria Galați — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 283 din Codul de procedură penală**, excepție ridicată de Liviu Zota într-o cauză având ca obiect soluționarea unei cereri de anulare/reducere a unei amenzi judiciare.

5. În **motivarea excepției de neconstituționalitate** se susține că prevederile legale menționate sunt neconstituționale, deoarece în conținutul art. 283 din Codul de procedură penală legiuitorul nu a descris niciun fel de criterii obiective în raport cu care să se realizeze, în concret, individualizarea amenzii ce se vrea aplicată. De asemenea, nici conținutul art. 283 alin. (4) lit. n) din Codul de procedură penală, în baza căruia autorului i s-a aplicat sancțiunea amenzi judiciare, nu este clar, precis și previzibil, întrucât înțelesul sintagmei „*abuz de drept*” și cel al expresiei „*exercitarea cu rea-credință a drepturilor procesuale și procedurale de către părți*” nu a fost determinat în mod obiectiv. Prin acest fapt i se dă posibilitatea organului judiciar să interpreteze și să extindă sfera acestor noțiuni în mod arbitrar, situație care încalcă principiul separației puterilor în stat.

6. **Judecătoria Galați — Secția penală** opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, textul criticat

fiind redactat în mod clar și previzibil, în așa fel încât orice persoană își poate adapta, în mod corespunzător, conduita.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

8. **Avocatul Poporului** apreciază că dispozițiile legale criticate sunt constituționale, întrucât interpretarea dispozițiilor legale criticate depinde de practică și nu încapă îndoială că instanțele interne sunt cele mai în măsură să examineze și să interpreteze legislația națională. Așa fiind, se apreciază că textele contestate sunt clare, precise și previzibile, astfel încât sunt în măsură să elimine orice confuzie în procesul de interpretare și aplicare a acestora în cadrul procesului penal.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 283 din Codul de procedură penală, cu denumirea marginală *Abateri judiciare*, care au următorul conținut:

„(1) *Următoarele abateri săvârșite în cursul procesului penal se sancționează cu amendă judiciară de la 100 lei la 1.000 lei:*

a) *neîndeplinirea în mod nejustificat sau îndeplinirea greșită ori cu întârziere a lucrărilor de citare sau de comunicare a actelor procedurale, de transmitere a dosarelor, precum și a oricărui alte lucrări, dacă prin aceasta s-au provocat întârzieri în desfășurarea procesului penal;*

b) *neîndeplinirea ori îndeplinirea greșită a îndatoririlor de înmânare a citațiilor sau a celorlalte acte procedurale, precum și neexecutarea mandatelor de aducere.*

(2) *Lipsa nejustificată a martorului, precum și a persoanei vătămate, părții civile sau părții civilmente responsabile, chemate să dea declarații, sau părăsirea, fără permisiune ori fără un motiv întemeiat, a locului unde urmează a fi audiate se sancționează cu amendă judiciară de la 250 lei la 5.000 lei.*

(3) *Lipsa nejustificată a avocatului ales sau desemnat din oficiu, fără a asigura substituția, în condițiile legii, sau refuzul nejustificat al acestuia de a asigura apărarea, în condițiile în care s-a asigurat exercitarea deplină a tuturor drepturilor procesuale, se sancționează cu amendă judiciară de la 500 lei la 5.000 lei. Baroul de avocați este informat cu privire la amendarea unui membru al baroului.*

(4) Următoarele abateri săvârșite în cursul procesului penal se sancționează cu amendă judiciară de la 500 lei la 5.000 lei:

a) împiedicarea în orice mod a exercitării, în legătură cu procesul, a atribuțiilor care revin organelor judiciare, personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor, experților desemnați de organul judiciar în condițiile legii, agenților procedurali, precum și altor salariați ai instanțelor și parchetelor;

b) lipsa nejustificată a expertului sau interpretului legal citat;

c) tergiversarea de către expert sau interpret a îndeplinirii însărcinărilor permise;

d) neîndeplinirea de către orice persoană a obligației de prezentare, la cererea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, a obiectelor ori înscrisurilor cerute de acestea, precum și neîndeplinirea aceleiași obligații de către reprezentantul legal al persoanei juridice sau de cel însărcinat cu aducerea la îndeplinire a acestei obligații;

e) nerespectarea obligației de păstrare, prevăzută la art. 160 alin. (3);

f) neluarea de către reprezentantul legal al persoanei juridice în cadrul căreia urmează a se efectua o expertiză a măsurilor necesare pentru efectuarea acesteia sau pentru efectuarea la timp a expertizei, precum și împiedicarea de către orice persoană a efectuării expertizei în condițiile legii;

g) nerespectarea de către părți, avocații acestora, martori, experți, interpreți sau orice alte persoane a măsurilor luate de către președintele completului de judecată potrivit art. 352 alin. (9) sau art. 359;

h) nerespectarea de către avocații părților a măsurilor luate de către președintele completului de judecată potrivit art. 359, cu excepția situațiilor când aceștia susțin cereri, excepții, concluzii pe fondul cauzei, precum și atunci când procedează la audierea părților, martorilor și experților;

i) manifestările ireverențioase ale părților, martorilor, experților, interpreților sau ale oricăror alte persoane față de judecător sau procuror;

j) abrogat

k) nerespectarea de către suspect sau inculpat a obligației de a încunoștința în scris, în termen de cel mult 3 zile, organele judiciare despre orice schimbare a locuinței pe parcursul procesului penal;

l) neîndeplinirea de către martor a obligației de a încunoștința organele judiciare, în termen de cel mult 5 zile, despre schimbarea locuinței pe parcursul procesului penal, potrivit art. 120 alin. (2) lit. c);

m) neîndeplinirea în mod nejustificat de către organul de cercetare penală a dispozițiilor scrise ale procurorului, în termenul stabilit de acesta;

n) abuzul de drept constând în exercitarea cu rea-credință a drepturilor procesuale și procedurale de către părți, reprezentanții legali ai acestora ori consilierii juridici;

o) neîndeplinirea obligației prevăzute la art. 142 alin. (2) sau a obligației prevăzute la art. 152 alin. (3) de către furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului;

o¹) neîndeplinirea obligației prevăzute la art. 146¹ alin. (7) de către instituțiile de credit sau entitățile financiare care efectuează tranzacțiile financiare;

p) neîndeplinirea obligației prevăzute la art. 147 alin. (5) de către unitățile poștale ori de transport sau orice alte persoane fizice ori juridice care efectuează activități de transport sau transfer de informații;

q) neîndeplinirea obligației prevăzute la art. 153 alin. (3) de către furnizorul de servicii sau de persoana în posesia căreia

sunt sau care are sub control datele prevăzute la art. 153 alin. (1).

(5) Amenzile judiciare aplicate constituie venituri la bugetul de stat, cuprinzându-se distinct în bugetul Ministerului Public sau al Ministerului Administrației și Internelor, al Ministerului Justiției, după caz, potrivit legii.

(6) Aplicarea amenzii judiciare nu înlătură răspunderea penală, în cazul în care fapta constituie infracțiune.”

12. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 1 alin. (3), (4) și (5) referitor la statul de drept, la principiul separației și echilibrului puterilor și la calitatea legilor, art. 11 alin. (2) referitor la dreptul internațional și dreptul intern, art. 24 alin. (1) referitor la dreptul la apărare și art. 148 alin. (2) și (4) referitor la integrarea în Uniunea Europeană, precum și dispozițiile art. 6 referitor la *Dreptul la un proces echitabil* și art. 7 referitor la *Nicio pedeapsă fără lege* din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile legale criticate reglementează cu privire la o suită de abateri judiciare pe care legiuitorul a înțeles să le sancționeze dacă sunt săvârșite în cursul procesului penal.

14. Deși în cauză au fost aplicabile numai prevederile art. 283 alin. (4) lit. n) din Codul de procedură penală referitoare la abuzul de drept, autorul excepției critică dispozițiile art. 283 din Codul de procedură penală în integralitatea lor. Așa fiind, având în vedere prevederile art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, aceasta „decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, care are legătură cu soluționarea cauzei în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia”. Or, „legătura cu soluționarea cauzei” presupune atât aplicabilitatea textului criticat în cauza dedusă judecării, cât și necesitatea invocării excepției de neconstituționalitate în scopul restabilirii stării de legalitate, condiții ce trebuie îndeplinite cumulativ, pentru a fi satisfăcute exigențele pe care le impun dispozițiile art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 în privința pertinentei excepției de neconstituționalitate în desfășurarea procesului.

15. În concluzie, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 283 alin. (1)—(3), alin. (4) lit. a)—m) și o)—q) și alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală este inadmisibilă și va dispune respingerea ei ca atare.

16. În ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 283 alin. (4) lit. n) din Codul de procedură penală, Curtea constată că, prin Decizia nr. 353 din 11 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 560 din 14 iulie 2017, a respins ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate a acestor prevederi.

17. Cu acel prilej s-a statuat că prevederile legale criticate reglementează, așa cum însăși denumirea marginală a acestora o enunță, cu privire la abaterile judiciare și la amenda judiciară. Participanții la procesul penal au, în cadrul desfășurării acestuia, anumite obligații impuse de legea procesuală, iar neîndeplinirea acestora ori îndeplinirea lor cu ignorarea condițiilor prevăzute de lege poate dăuna bunei desfășurări a procedurii judiciare sau poate stânjeni aflarea adevărului și realizarea justiției penale.

18. Dispozițiile art. 283 din Codul de procedură penală prevăd structura de bază a conținutului abaterilor judiciare (respectiv fapta persoanei care, fiind obligată printr-o dispoziție a legii procesuale penale sau a unei legi speciale să

îndeplinească o anumită activitate procesuală ori să se abțină de la îndeplinirea unei activități contrare acesteia, cu știință, nu a îndeplinit-o sau a îndeplinit-o fără respectarea condițiilor prevăzute de lege), iar acest conținut se poate completa cu alte norme procesuale. Prin urmare, prevederile art. 283 din Codul de procedură penală au caracter de norme generale, care se întregesc prin alte norme procedurale.

19. Astfel, legiuitorul a identificat o serie de cazuri de neîndeplinire a obligațiilor procesuale sau de îndeplinire a lor cu nerespectarea exigențelor legale, între care se regăsește și abuzul de drept, constând în exercitarea cu rea-credință a drepturilor procesuale și procedurale.

20. Cât privește abaterea judiciară, constând în exercitarea cu rea-credință a drepturilor procesuale și procedurale, Curtea a constatat că, în procesul penal, asemeni celui civil, drepturile procesuale trebuie exercitate cu bună-credință, potrivit scopului în vederea căruia au fost recunoscute de lege și fără a se încălca drepturile procesuale ale altei părți. Din această perspectivă, exercitarea cu rea-credință a unui drept procesual sau procedural poate avea consecințe negative prin perturbarea bunei desfășurări a procesului, prin prejudicierea unui drept procesual al altuia sau într-o altă modalitate. Situații frecvente în practică, în care se exercită cu rea-credință drepturile procesuale, sunt, spre exemplu, cele privind formularea de cereri identice, repetate la un interval scurt de timp după respingerea cererii anterioare sau rezilierea contractului de asistență juridică în diferite momente procesuale, când partea are interes în amânarea pe orice cale a procesului — cum ar fi împiedicarea instanței de a judeca o propunere de prelungire a măsurii arestării preventive.

21. De altfel, abuzul de drept procesual presupune atât un element subiectiv, care constă în exercitarea cu rea-credință a dreptului procesual, în scop de șicană, fără justificarea unui interes special și legitim, ci numai cu intenția de a-l vătăma pe adversar, pentru a diminua sau întârzia posibilitățile de apărare ori de valorificare a drepturilor acestuia, cât și un element obiectiv, care constă în deturnarea dreptului procesual de la scopul pentru care a fost recunoscut de lege. În plus, în procesul penal, elementul subiectiv poate privi nu numai vătămarea intereselor părții adverse, ci și ale societății, care sunt reprezentate de către Ministerul Public, precum și împiedicarea organelor judiciare de la aflarea adevărului în cauză. În acest sens, potrivit art. 10 alin. (6) din Codul de procedură penală, *„dreptul la apărare trebuie exercitat cu bună-credință, potrivit scopului pentru care a fost recunoscut de lege.”* Așa fiind, poate constitui un abuz de drept procesual formularea mai multor cereri succesive de recuzare sau formularea unor cereri probatorii fără o teză probatorie reală, cu singura intenție de a obține amânarea cauzei.

22. De asemenea, ca o consecință a abaterii, amenda judiciară are rolul de a disciplina comportamentul procesual al participanților la procedura judiciară și al altor terțe persoane în legătură cu procesul, în scopul intrării în legalitate a acestora și al efectuării corecte și la timp a îndatoririlor ce le revin. Așa fiind, potrivit art. 284 din Codul de procedură penală, persoana amendată poate cere anularea sau reducerea amenzii în termen de 10 zile de la comunicarea ordonanței ori a încheierii judecătorului de drepturi și libertăți/judecătorului de cameră preliminară/instanței de judecată, iar cererea va fi soluționată de un alt judecător de drepturi și libertăți, respectiv de un alt judecător de cameră preliminară ori de un alt complet, prin încheiere. Dacă se constată că persoana amendată justifică de ce nu a putut îndeplini obligația sa, se va dispune anularea

amenzii, iar dacă se apreciază că împrejurările invocate de cel amendat ar fi putut fi înlăturate printr-o comportare mai diligentă, amenda va fi redusă în consecință.

23. Chiar dacă abaterea nu se referă în mod explicit la o neîndeplinire punctuală a unei obligații legale, ea constă totuși într-o obligație generală referitoare la abținerea părții de la a abuza de un drept.

24. Așa fiind, Curtea a constatat că nu poate fi primită critica de neconstituționalitate potrivit căreia dispozițiile legale contestate afectează prevederile constituționale ale art. 1 alin. (5), deoarece conținutul normativ este suficient de clar, precis și previzibil în așa fel încât destinatarul acestora să își poată adapta conduita la exigențele impuse de legiuitor.

25. De altfel, aceste prevederi nu reprezintă altceva decât o reflectare a exigențelor constituționale referitoare la obligația exercitării drepturilor și libertăților cu bună-credință, care este prezumată de însuși faptul că prin indicarea unei conduite de urmat orice alte variante sunt excluse. De aceea, abuzul de drept poate fi considerat un veritabil antonim juridic al bunei-credințe, a cărei dimensiune socială a fost inclusă în cuprinsul normei constituționale de referință prin îndatorirea de a nu încălca drepturile și libertățile celorlalți (*neminem laedere*).

26. Totodată, nu poate fi primită nici susținerea potrivit căreia, prin dispozițiile legale criticate, este afectat dreptul la un proces echitabil. Dimpotrivă, partea interesată se poate adresa unui alt judecător de drepturi și libertăți/judecător de cameră preliminară/complet în termen de 10 zile de la comunicarea ordonanței/încheierii de amendare în vederea anulării sau reducerii amenzii aplicate. Așadar, din perspectivă constituțională, dispozițiile legale criticate garantează persoanei amendate o judecată imparțială, în cadrul unui proces echitabil, având deplina posibilitate de a se apăra și de a-și angaja un avocat ales în acest sens.

27. Deoarece până în prezent nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea acestei jurisprudențe, considerentele și soluția care au fundamentat decizia mai sus menționată își păstrează valabilitatea și în cauza de față.

28. Distinct de aceste argumente, Curtea constată că prevederile contestate reprezintă o particularitate a dispozițiilor art. 57 din Constituție potrivit cărora *„Cetățenii români, cetățenii străini și apatrizii trebuie să-și exercite drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile celorlalți”*. Jurisprudența a calificat abuzul de drept ca fiind o faptă ilicită, săvârșită cu vinovăție, în structura căreia trebuie să coexiste cele două elemente, unul subiectiv, respectiv reaua-credință, și unul obiectiv, respectiv deturnarea dreptului de la finalitatea sa. Totodată, au fost identificate patru caractere care se circumscriu noțiunii de abuz de drept, respectiv exercitarea dreptului subiectiv prin **nesocotirea scopului pentru care a fost recunoscut, cu nesocotirea legii și moralei cu rea-credință și cu depășirea limitelor sale.**

29. Așa fiind, registrul situațiilor în care un drept poate fi exercitat abuziv este unul larg, sens în care va reveni instanțelor de judecată sarcina să stabilească, în concret, în funcție de particularitățile fiecărei spețe, dacă acesta a fost deturnat de la finalitatea sa.

30. Cu privire la pretinsa afectare a dispozițiilor constituționale ale art. 11 alin. (2), art. 148 alin. (2) și (4), precum și ale art. 7 — *Nicio pedeapsă fără lege* din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea constată că aceasta nu fost motivată, nefiind evidențiată contrarietatea reclamată.

31. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A. d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 283 alin. (1)—(3), alin. (4) lit. a)—m) și o)—q) și alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Liviu Zota în Dosarul nr. 11.961/233/2016 al Judecătoriai Galați — Secția penală.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de același autor, în același dosar al aceleiași instanțe, și constată că dispozițiile art. 283 alin. (4) lit. n) din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriai Galați — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 19 septembrie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Afrodita Laura Tutunaru

DECIZII ALE PRIM-MINISTRULUI

GUVERNUL ROMÂNIEI

PRIM-MINISTRUL

DECIZIE

**privind eliberarea domnului Cercel Ninel din funcția
de secretar de stat în cadrul Ministerului Transporturilor**

În temeiul art. 15 lit. d) și art. 19 din Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, cu modificările și completările ulterioare,

prim-ministrul emite prezenta decizie.

Articol unic. — Începând cu data intrării în vigoare a prezentei decizii, domnul Cercel Ninel se eliberează din funcția de secretar de stat în cadrul Ministerului Transporturilor.

PRIM-MINISTRU
MIHAI TUDOSE

Contrasemnează:
Secretarul general al Guvernului,
Roxana Cezarina Bănică

București, 10 noiembrie 2017.
Nr. 675.

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

